

Quan va passar què? ordenant seqüències fent servir conceptes estratigràfics Els conceptes cronològics estratigràfics, són principis o lleis? – i com fer-los servir?

Principi o llei?

Demaneu als vostres alumnes que completin la taula de sota escrivint si creuen que cada afirmació sobre una seqüència estratigràfica és un “Principi” o una “Llei”.

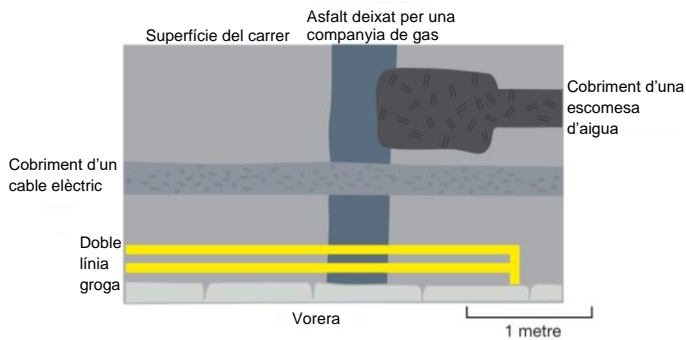
Si creuen que l’afirmació és un “Principi” haurien d’afegir alguna excepció a la regla. *(Es donen algunes respostes a la secció “context” d’aquesta Earthlearningidea).*

Seqüència sedimentària	Principi o llei?	
	Principi	Llei
Superposició dels estrats – afirma que: “la capa de sobre és la més moderna”.		
Relacions d’intersecció – afirma que: “tot allò que talla qualsevol altre cosa ha de ser més modern”.		
Fragments inclosos – afirma que: “tot el que està inclòs en alguna cosa ha de ser més antic”.		

Aplicant els principis

Ara demaneu als vostres alumnes que apliquin els principis per esbrinar les relacions temporals en:

- una zona reparada de carrer o paviment;

- Camps de joc exteriors o coberts (com, per exemple, camps de tennis o bàdminton) amb diverses línies;

- una paret amb esquerdes;

- Un aflorament local de roques;
- Un mapa geològic.

Fitxa tècnica

Títol: Què va passar quan? ordenant seqüències fent servir conceptes estratigràfics

Subtítol: Els conceptes cronològics estratigràfics, són principis o lleis? – i com fer-los servir?

Tema: Comprenent i aplicant conceptes estratigràfics a l’aire lliure i en llocs coberts.

Edat dels alumnes: d’11 anys endavant

Temps necessari: 15 minuts

Aprenentatges dels alumnes: Els alumnes poden:

- determinar si els conceptes estratigràfics usats per seqüenciar temporalment són principis (normalment es compleixen) o lleis (sempre es compleixen);
- aplicar els conceptes en diferents situacions a l’exterior i a l’interior, tant naturals com produïdes pels humans.

Context:

Els conceptes estratigràfics usats per seqüenciar temporalment es poden aplicar en exercicis d’exterior o interior tant en situacions naturals com construïdes.

- La “**superposició dels estrats**” és el “**Principi de superposició dels estrats**”; en són excepcions:
  - els plecs bolcats en què s’inverteixen les seqüències;
  - els cavalcaments en que roques antigues puguen per sobre de més modernes forçades per falles de cavalcament a gran escala;
  - glaciacions en que els glaciars i capes de gel poden deixar blocs erràtics de roques antigues sobre altres de més modernes.Aquestes diferents possibilitats es poden simular usant les vostres mans seguint l’Earthlearningidea “*Simulant a mà ‘quan la roca més jove no és al damunt’*”.

- Les “**relacions d’intersecció**” són la “**Llei de les relacions d’intersecció**” i es compleix sempre.

- Els “**fragments inclosos**” són la “**Llei dels fragments inclosos**” i es compleix sempre.

Però tant en les “relacions d’intersecció” com en els “fragments inclosos”, heu de fer observacions curoses per assegurar-vos que les relacions són realment d’intersecció i que els fragments estan definitivament inclosos.

Els conceptes s’il·lustren en aquests exemples.

Quina és la seqüència d’enquitranat de la carretera reparada de sota?

Camí reparat a una granja – quina capa es ve dipositar primer?

Imatge per Evelyn Simak per al Geograph Project sota llicència genèrica Creative Commons Attribution-Share Alike 2.0.

A la foto de la paret fracturada, què va ser primer, els blocs de ciment (fragments inclosos), els blocs de la base o de dalt (superposició d’estrats) o la fracturació (relacions d’intersecció)?

Per a la foto de la pista d’esport indoor, useu la llei de les relacions d’intersecció per esbrinar quina cinta s’hi va enganxar primer, la groga, la negra o la gris?

Paret danyada pel Monzó a Gàmbia.

Dcm250451 ha donat aquesta imatge al domini públic.

Camps d’esport marcats amb cinta, Issy les Moulineaux, França.

Publicat per Guillaume Capron sota llicència genèrica Creative Commons Attribution-Share Alike 2.0 .

Ampliació de l’activitat:

Proveu l’Earthlearningidea “*Establint els principis*” per tal d’incloure més conceptes estratigràfics. També podeu provar l’Earthlearningidea “*On perforar per trobar petroli?*”.

Principis subjacents:

- Aquests conceptes són els mètodes fonamentals que usen els geocientífics per seqüenciar les roques i els esdeveniments petrològics.

Desenvolupament d’habilitats cognitives:

- Els conceptes són models que s’apliquen a seqüències (construcció).
- La forma com aplicar (o no) els conceptes provoca conflicte cognitiu.
- La discussió sobre l’aplicació dels conceptes implica metacognició.
- Els conceptes es poden aplicar (connectar) a altres contextes, incloent-ne els arqueològics i els forenses.

Material:

- situacions adequades tant exteriors com interiors

Enllaços útils:

Proveu: <http://www.esta-uk.net/jesei/index2.htm>

i les activitats quizlet a:

<https://quizlet.com/194800271/stratigraphic-principles-flash-cards/>

Earthlearningidees: *Establint els principis*

http://www.earthlearningidea.com/PDF/20_Catalan.pdf

i *What is the geological history?*

https://www.earthlearningidea.com/PDF/40_What_is_the_geological_history.pdf

Font: Dissenyat per Chris King de l'Equip d'Earthlearningidea, basat en una activitat de la Earth Science Education Unit. Agraïm a l'ESEU per la utilització dels esquemes.

© **L'Equip d'Earthlearningidea.** L'equip d'Earthlearningidea produeix periòdicament una idea didàctica de baix cost, amb els mínims recursos, per a educadors i professors de Ciències de la Terra a nivell escolar, amb una discussió online sobre cada idea per tal de desenvolupar una xarxa de suport global. "Earthlearningidea" té un finançament mínim i es produeix majoritàriament de forma voluntària.

No s'aplica el Copyright del material d'aquesta unitat si s'usa al laboratori o a l'aula. El Copyright de materials d'altres editors els segueix pertanyent. Qualsevol organització que vulgui usar aquest material haurà de posar-se en contacte amb l'equip d'Earthlearningidea.

Ens hem esforçat a localitzar i contactar els propietaris del copyright dels materials d'aquesta activitat i obtenir el seu permís. Si us plau, poseu-vos en contacte amb nosaltres si, tanmateix, creieu que s'ha vulnerat el vostre copyright: us agraïrem qualsevol informació que ens ajudi a actualitzar els nostres registres.

Si teniu dificultats per llegir aquests documents, si us plau, poseu-vos en contacte amb l'equip d'Earthlearningidea per obtenir ajuda.

